

ДОСЛІДЖЕННЯ КЛЮЧОВИХ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ

В Україні та по всьому світу підприємництво, особливо мале та середнє – є рушієм економіки та основою життєдіяльності громадян. Але, на жаль, останнім часом воно все більше потрапляє під вплив негативних факторів.

Основними факторами, які знижують рівень активності підприємств є інфляція, низька платоспроможність населення та війна. Через війну на сході України 18,2% підприємств припинили свою діяльність на час більше 12 місяців, а на півдні цей індекс сягає 12,7% [1].

Велика частина підприємств, особливо великих і середніх перекваліфікувалися на виробництво товарів для оборони держави, але на тлі цього людські та сировинні ресурси направляються із звичних напрямів у оборонні. До прикладу, на початку 2024 року індекс активності бізнесу складав 37,3 одиниць із 100 можливих – це напряму свідчить про сильне зниження рівня підприємницької діяльності [2].

Малий та середній бізнес страждає від наднизької платоспроможності громадян – це проявляється в тому, що люди не можуть собі дозволити купувати навіть ті речі, які вони раніше купували. Як наслідок, дана ситуація сприяє скороченню попиту і доходів, так само як і сума сплачених підприємством податків. Робоча сила масово покидає країну, особливо це стосується жінок та неповнолітніх осіб, через що в майбутньому робочі місця не зможуть бути зайняті достатньою кількістю кваліфікованих спеціалістів. Наразі ця проблема вже актуальна, бо навіть на посади які не потребують спеціальної освіти – працівників не вистачає. Компанії, які дислокувалися у регіонах України, де ведуться активні бойові дії перемістили свою діяльність в більш безпечні регіони, але масштаб їх доходів та виробництва помітно знизився. Є великий шанс, що після закінчення війни вони будуть покидати країну та переходити на міжнародні ринки. Інфраструктура, особливо енергетична – руйнується та не встигає відновитися, через це підприємці вимушені витратити кошти на купівлю генераторів та іншого обладнання замість інвестування цих грошей в саме підприємство.

Держава намагається підтримувати малий бізнес, але ресурсів не вистачає через надто високі оборонні потреби та відсутність стабільної економічної ситуації. Підтвердженням даного твердження той факт, що станом на початок 2024 року за державною ініціативою було профінансовано більш ніж 7000 підприємств [2].

Іноземні інвестиції не залучаються в потрібних розмірах, тому підприємці намагаються виходити на міжнародні ринки за допомогою інтернет-ресурсів, що в свою чергу, негативно впливає на внутрішні ринки збуту та не дає економіці розвиватися. Бюрократичні перешкоди також заважають розвитку бізнесу, особливо малого масштабу. Система реєстрації та підтримання діяльності підприємств є неоптимізованою та складною для початку їх функціонування, що відштовхує людей від ідеї почати «свою справу».

Отже, на основі вищевикладеного можна стверджувати, що вітчизняний підприємницький сектор стикається з значною кількістю деструктивних проблем викликаних повномасштабним вторгненням, вирішення яких лежить у площині покращення умов підприємницького середовища, з метою підвищення фінансової спроможності вітчизняних підприємницьких утворень та створення передумов до їх розвитку і зростання.

Перелік посилань:

1. Оцінка впливу війни на мікро-, малі та середні підприємства в Україні. *UNDP*. 2024. URL: <https://www.undp.org/sites/g/files/zskgke326/files/2024-04/undp-ua-smb-2024.pdf>
2. Проблеми розвитку малого та середнього бізнесу в Україні як основного джерела робочих місць. *Національний інститут стратегічних досліджень*. 2024. URL: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/sotsialna-polityka/problemy-rozvytku-maloho-ta-serednoho-biznesu-v-ukrayini-yak>